

Αρχαιολογικό
Μουσείο
Ηρακλείου

16ο
Διαπολιτισμικό
Δημοτικό
Χανίων

Ταξίδι
πάνω σε
ταύρο

Συμμετέχοντες

Σχολείο: 16^ο Διαπολιτισμικό Δημοτικό Χανίων

Τάξη / Τμήμα: Γ'1-Γ'2

Αριθμός μαθητών: 31

Αριθμός παλινοστούτων / αλλοδαπών μαθητών: 16

Χώρες προέλευσης των παλινοστούτων / αλλοδαπών μαθητών: Αλβανία,

Γεωργία, Βουλγαρία.

Προφίλ μαθητών: Πρόκειται για μία δεμένη τάξη, η οποία έχει σφυρηλατηθεί σε κλίμα διαφορετικότητας και ανεκτικότητας. Πρέπει να αναφερθεί η ύπαρξη παιδιού με έντονες μαθησιακές δυσκολίες στα όρια του αυτισμού και με έντονη κινητική παρουσία στην τάξη, το οποίο ασθένησε σοβαρά με όλα τα εμφανή παραλειπόμενα της αρρώστιας. Επιπλέον, αναφέρεται και ο ερχομός τριών καινούριων παιδιών στην τάξη από ξένες χώρες καταγωγής.

Η αντιπαλότητα και η μη ανοχή δεν υπάρχουν στο λεξιλόγιο του εν λόγω τμήματος. Τα παιδιά από άλλες χώρες μιλούν άψογα ελληνικά (θα έλεγε κανείς πως αποτελεί την κυρίαρχη γλώσσα τους). Εξάιρεση αποτελεί το αγόρι από τη Βουλγαρία, που μιλά μόνο βουλγαρικά, με μεγάλη δυσκολία στα ελληνικά κι η μαθήτριά από την ίδια χώρα, η οποία είναι αρμονικά δίγλωσση.

Ονόματα εκπαιδευτικών: Δήμητρα Καρμοίρη, Ευαγγελία Φατσέα και Βασιλική Μήτου (εικαστικός).

Μουσείο: Αρχαιολογικό Μουσείο Ηρακλείου.

Εκθέματα που έγιναν αντικείμενα διαπραγμάτευσης: η συλλογή των μινωικών τοιχογραφιών.

Διαπολιτισμική δυναμική που διακρίνεται στα συγκεκριμένα αντικείμενα: Αποτελούν τα πιο «εύκολα» στην κατανόηση εκθέματα του μουσείου που αφηγούνται με τον πιο άμεσο τρόπο τη ζωή και τις συνήθειες των ανθρώπων της μινωικής περιόδου. Επιπλέον, η υιοθέτηση εικονογραφικών συμβάσεων, π.χ. στον τρόπο απόδοσης των ανθρώπινων μορφών, αλλά και η επιλογή κάποιων θεμάτων,

π.χ. πραγματικά ή φανταστικά ζώα που προέρχονται από άλλες χώρες, μαρτυρούν τις στενές επαφές του μινωικού πολιτισμού με γειτονικούς λαούς και τις αλληλεπιδράσεις που απαντώνται μεταξύ των διαφορετικών πολιτισμών. Έγιναν συγκρίσεις μεταξύ των φανταστικών ζώων που εικονίζονται στις τοιχογραφίες και των αντίστοιχων που εμφανίζονται στην ιστορία και τη μυθολογία των χωρών των αλλοδαπών και παλινοστούντων μαθητών.

Όνομα μουσειοπαιδαγωγού: Ειρήνη Μαραβέλια.

Στόχοι

Γνωστικοί:

Επιδιώκεται οι μαθητές και οι μαθήτριες:

- να έρθουν σε επαφή με το μινωικό πολιτισμό και να γνωρίσουν διαφορετικές πλευρές της κοινωνίας της εποχής,
- να έρθουν σε επαφή με τα σύμβολα της μινωικής γλώσσας,
- να γνωρίσουν στοιχεία για την τέχνη της τοιχογραφίας (τεχνική, χρώματα, θεματολογία),
- να κατανοήσουν ότι οι Μινωίτες ήταν ένας ειρηνικός λαός με ιδιαίτερη αγάπη για τη φύση,
- να αντιληφθούν τη σημασία των τοιχογραφιών ως μίας σημαντικής πηγής πληροφοριών για την εποχή, δεδομένου ότι δεν έχει ακόμα αποκρυπτογραφηθεί η πρώιμη γλώσσα των Μινωιτών, και
- να κατανοήσουν την εξελικτική δυναμική της γλώσσας.

Διαπολιτισμικοί:

Επιδιώκεται οι μαθητές και οι μαθήτριες:

- να μάθουν για μυθικά και ιερά ζώα του μινωικού πολιτισμού, της Βουλγαρίας, της Γεωργίας και της Αλβανίας,
- να κατανοήσουν ότι ο κάθε πολιτισμός δέχεται επιρροές και στοιχεία από άλλους και ότι δεν είναι αποκομμένος από τον υπόλοιπο κόσμο,
- να έρθουν σε επαφή με την αλφάβητο των μητρικών γλωσσών των παλινοστησάντων και αλλοδαπών μαθητών με αφόρμηση τα δύο διαφορετικά είδη γραφής της μινωικής Κρήτης,
- να μπορέσουν να συνδέσουν στο ευρωπαϊκό πλαίσιο την ύπαρξη κοινών αλφάβητων σε περισσότερες χώρες, π.χ. το αλβανικό μοιάζει με το αγγλικό, το ρωσικό με το βουλγαρικό κ.λπ.,
- να κατανοήσουν τη διαφορετικότητα της αλφαβήτου από χώρα σε χώρα. Να γίνει χρήση των διαφορετικών αυτών αλφαβήτων και γλωσσών έστω και δειγματικά μέσα στην τάξη,
- να αποδεχθούν (ιδίως τα αλλοδαπά/παλινοστήσαντα παιδιά) τη διαφορετικότητα της γλώσσας και του τρόπου καταγωγής τους και να αισθανθούν χαρά μέσα από την παρουσίαση της γλώσσας τους.

Συναισθηματικοί-παιδαγωγικοί:

Επιδιώκεται οι μαθητές και οι μαθήτριες:

- να έχουν μια ευχάριστη εμπειρία στο μουσείο που θα αποτελέσει το ερέθισμα για επιστροφή τους στο μουσείο ή σε κάποιον άλλο χώρο πολιτισμού,
- να εξοικειωθούν με τον χώρο του μουσείου και να μάθουν να ερμηνεύουν τα αντικείμενα,
- να αναπτύξουν την προσωπική τους έκφραση αλλά και την προσωπική τους σκέψη και φαντασία,
- να τονώσουν την αυτοπεποίθησή τους μέσω της διαδικασίας της ανακάλυψης,

- να αισθανθούν χαρά και δημιουργικότητα μέσα από την πολύπλευρη προσέγγιση του μινωικού πολιτισμού,
- να λειτουργήσουν συνεργατικά μέσα στην ομάδα,
- να έρθουν σε επαφή με ένα ιστορικό μάθημα διαθεματικά (Γλώσσα, Ιστορία, Εικαστικά),
- να ξεφύγουν από το μονοδιάστατο στυλ διδασκαλίας στην αίθουσα με τη χρήση του σχολικού εγχειριδίου.

Κινησθητικοί:

- να κινηθούν ελεύθερα στον χώρο του μουσείου.

Σύνδεση με Πρόγραμμα Σπουδών

Το πρόγραμμα «Ταξίδι πάνω σε ταύρο» έχει άμεση σχέση με το κεφάλαιο της ιστορίας της Γ' Δημοτικού με θέμα τον μινωικό πολιτισμό. Επιπλέον, αποτελεί μέρος του εξαμηνιαίου προγράμματος του συγκεκριμένου τμήματος με τίτλο «Γνωριμία με τον μινωικό πολιτισμό» όπου γίνεται μία ευρεία προσέγγιση του μινωικού πολιτισμού (ιστορικό πλαίσιο, διατροφή, μόδα, τέχνη, γλώσσα).

Δράσεις

- Παρακολούθηση της ημερίδας που πραγματοποιήθηκε στις 11/01/14 στο Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο με τίτλο «Σχολικές επισκέψεις σε μουσεία στο πλαίσιο της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης» από την Υποδράση 9.5 «Εκπαιδευτικές επισκέψεις μαθητών».
- Τηλεφωνική και ηλεκτρονική επικοινωνία με την αρχαιολόγο.
- Διδασκαλία της ενότητας για τον μινωικό πολιτισμό από το βιβλίο ιστορίας Γ' Δημοτικού (2 βδομάδες).
- Προβολή βίντεο και αποσπάσματος ταινίας για τον μινωικό πολιτισμό.

- Προετοιμασία για επίσκεψη στο Αρχαιολογικό Μουσείο Ηρακλείου με βάση το εποπτικό υλικό που μας έστειλε η αρχαιολόγος.
- Επίσκεψη στο Αρχαιολογικό Μουσείο Ηρακλείου καθώς και στον αρχαιολογικό χώρο της Κνωσού στις 06/03/14. Στο μουσείο οι μαθητές συγκεντρώθηκαν στην αίθουσα των τοιχογραφιών για την πραγματοποίηση του εκπαιδευτικού προγράμματος. Στο πρώτο μέρος του προγράμματος τα παιδιά συμμετείχαν σε μια συζήτηση σχετικά με τον θεσμό των μουσείων (τι είναι, ποιος είναι ο ρόλος τους, αν είχαν επισκεφθεί κάποιο στο παρελθόν) αλλά και τη ζωή στη Μινωική Κρήτη, ενώ ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στο θέμα των τοιχογραφιών (τι είναι, ποια είναι η τεχνική τους, η θεματολογία τους κ.ά.). Στη συνέχεια, αφού χωρίστηκαν σε 6 ομάδες, ξεκίνησε με τη βοήθεια φυλλαδίων η εξερεύνηση στην αίθουσα των τοιχογραφιών. Οι ερωτήσεις του φυλλαδίου, που διαφοροποιούνταν εν μέρει για κάθε ομάδα, βοηθούσαν τα παιδιά να ανακαλύψουν μόνα τους τα εκθέματα, να τα παρατηρήσουν και να δώσουν τις δικές τους ερμηνείες χρησιμοποιώντας τη λογική και τη φαντασία τους. Τέλος, τα παιδιά έφτιαξαν πάζλ με θέματα από τις τοιχογραφίες και παρουσίασαν τα αποτελέσματα της «έρευνάς» τους στους συμμαθητές τους. (Συνολική διάρκεια προγράμματος 1,5 ώρα).

Στην αίθουσα των τοιχογραφιών του Αρχαιολογικού Μουσείου Ηρακλείου: ομαδική εργασία με φύλλα εργασίας

Παιχνίδι με παζλ στο μουσείο

Επίσκεψη στην Κνωσό

- Συζήτηση και αξιολόγηση στην τάξη για την εκδρομή στο μουσείο και στην Κνωσό (1 ώρα).
- Κατασκευή μυθολογικών τεράτων και ιερών ζώων της μινωικής Κρήτης (ταύρος), της Αλβανίας (αετός), της Γεωργίας (αγελάδα), της Βουλγαρίας (τρικέφαλος δράκος) με τη μέθοδο του κολάζ (3 διδακτικές ώρες).

Ο ταύρος της μινωικής Κρήτης:
μαθητικό κολάζ

Ο αετός της Αλβανίας: μαθητικό
κολάζ

Ο τρικέφαλος δράκος της
Βουλγαρίας: μαθητικό κολάζ

Η αγελάδα της Γεωργίας:
μαθητικό κολάζ

- Συνομιλίες με αλλοδαπούς και παλινοσπήσαντες γονείς. Καθοδήγηση στη γραφή της πρότασης «Με λένε ... και πηγαίνω στο 16^ο δημοτικό σχολείο Χανίων» στα αλβανικά, βουλγαρικά και ρώσικα.
- Μαθητικές δημιουργίες του διαπολιτισμικού δίσκου της Φαιστού στα ρωσικά, αλβανικά, βουλγαρικά.

Η δημιουργία του
διαπολιτισμικού δίσκου
της Φαιστού

Μαθητικές δημιουργίες
του διαπολιτισμικού
δίσκου της Φαιστού στις
γλώσσες καταγωγής των
μαθητών

- Παρακολούθηση βίντεο με εικόνες από Γεωργία, Αλβανία, Βουλγαρία.
- Ζωγραφιά σε τοίχο του σχολείου της μινωικής τοιχογραφίας «Ταυροκαθάψια» (8 ώρες, οι περισσότερες εκτός σχολικού προγράμματος).

Προετοιμασία για τη δημιουργία της μινωικής τοιχογραφίας «Ταυροκαθάψια» σε σχολικό τοίχο

Η τελική τοιχογραφία στο σχολείο

- Επίσκεψη στο Ναυτικό Μουσείο Χανίων στο πρόγραμμα «Το μινωικό καράβι» (1 ώρα).
- Παρακολούθηση παράστασης με τίτλο «Η αρπαγή της Ευρώπης» από τη λογοτεχνική ομάδα του σχολείου μας (1 ώρα).
- Συνολική διάρκεια δράσης: 3 μήνες.

Μαθησιακοί πόροι: Βιβλία, βίντεο, διαδίκτυο, επισκέψεις σε μουσεία.

Μέθοδοι και τεχνικές διδασκαλίας: Ομαδοσυνεργατική μέθοδος, εικαστική προσέγγιση (κολάζ, ζωγραφική), διερευνητική μέθοδος με φύλλα εργασίας.

Διαπολιτισμικές δράσεις: Οι διαπολιτισμικές δράσεις ήταν δύο. Η πρώτη ήταν «Τα μυθικά τέρατα/ιερά ζώα» των τόπων καταγωγής των μαθητών. Πραγματοποιήθηκε με κολάζ σε χαρτόνι.

Η κυρίως διαπολιτισμική δράση ήταν να έρθουν τα παιδιά σε επαφή με τη γλώσσα και το αλφάβητο των χωρών των συμμαθητών τους μη ελληνικής καταγωγής. Η δράση αυτή ήταν ενταγμένη μέσα στο γενικότερο εκπαιδευτικό πρόγραμμα της φετινής χρονιάς που αφορά την προσέγγιση της γλώσσας και της κατανόησης της εξέλιξής της ανά τους αιώνες. Η ύπαρξη τριών διαφορετικών αλφαβήτων που χρησιμοποιούνται από τα παιδιά της τάξης (λατινικό: Αλβανικά, ελληνικό: Ελληνικά και κυριλλικό: Βουλγαρικά και Ρωσικά) αποτελούσε μοναδική ευκαιρία και δυνατότητα να δουν τα παιδιά στην πράξη την έννοια της διαφορετικότητας των γλωσσών και των αλφαβήτων.

Σκοπός μας ήταν να γραφεί μία απλή πρόταση στις τέσσερις αυτές γλώσσες και να υπάρχει σε αυτή και το στοιχείο του μινωικού πολιτισμού. Έτσι αποφασίστηκε να γραφεί αυτή η πρόταση σε έναν αυτοσχέδιο δίσκο της Φαιστού, αρχικά σαν ζωγραφιά (τα παιδιά έβλεπαν την πρόταση γραμμένη στις άλλες γλώσσες και την αποτύπωναν) και σιγά σιγά την «αποκρυπτογραφούσαν» με τη βοήθεια των αλλοδαπών μαθητών.

Η δράση είχε μεγάλη επιτυχία. Τα παιδιά έδειξαν μεγάλο ενδιαφέρον για τις παράξενες αυτές γλώσσες, ιδίως τη σλαβική. Προσπάθησαν να τις μιλήσουν και

έμαθαν να γράφουν το όνομά τους σε αυτήν. Η μεγαλύτερη όμως επιτυχία της δράσης ήταν η χαρά των αλλοδαπών μαθητών και μαθητριών που ως τότε ντρέπονταν να μιλήσουν για τις πατρίδες τους. Με μεγάλο ενθουσιασμό μιλούσαν στα υπόλοιπα παιδιά γι' αυτές και έγιναν πρωταγωνιστές της συγκεκριμένης δράσης.

Συγκινητική ήταν και η προσπάθεια του παιδιού στα όρια του αυτισμού να παρακολουθήσει όλα τα μαθήματα της τάξης, να συμμετάσχει και να μάθει κι αυτό, δείγμα πως η όλη δράση είχε πολύ έντονο συναισθηματικό αντίκτυπο σε όλους.

Τα παιδιά το απόλαυσαν. Έμαθαν να ζωγραφίζουν τις σημαίες των χωρών αυτών με δική τους πρωτοβουλία και είδαν με δική τους αίτηση εικόνες και βίντεο από τις χώρες αυτές. Η πιο όμορφη στιγμή ήταν όταν ζήτησαν να ακούσουν και μουσικές των χωρών αυτών καταλήγοντας πως οι χώρες από όπου κατάγονται τα παιδιά αυτά είναι πανέμορφες.

Αξιολόγηση

Η τυπική αξιολόγηση των μαθητών με κάποιο φύλλο εργασίας ή κάποιο τεστ δεν κρίθηκε απαραίτητη. Υπήρξε βέβαια ένα τεστ μέσα στο πλαίσιο του μαθήματος της Ιστορίας για τον μινωικό πολιτισμό.

Η διαρκής ενασχόλησή μας με το εν λόγω θέμα περίπου για τρεις περίπου μήνες, ο ενθουσιασμός των παιδιών και η συμμετοχή τους (υπενθυμίζω πως η τοιχογραφία έγινε σε ώρες εκτός σχολείου με μεγάλη συμμετοχή των μαθητών και μαθητριών), καθώς και οι συζητήσεις μεταξύ μας, αποδεικνύουν την επίτευξη των στόχων.

Αυτό που κερδίσαμε, μαθητές και εκπαιδευτικοί, είναι η απεμπλοκή μας από το «παραδοσιακό» μάθημα και η ενασχόλησή μας με ένα αντικείμενο μέσα από διάφορες προσεγγίσεις.

Οι επισκέψεις, οι ζωγραφιές, τα βίντεο, το κολάζ, οι μουσικές βοήθησαν τα παιδιά να αγαπήσουν το θέμα και να το κατακτήσουν και γνωστικά. Η

διαπολιτισμική χροιά του προγράμματος, επίσης, έδωσε τη δυνατότητα στα παιδιά με καταγωγή από άλλες χώρες να ανακαλύψουν και τα ίδια πληροφορίες για τις πατρίδες τους και να τις εντάξουν σε ένα κατά τα άλλα άσχετο με αυτές θέμα (μινωικός πολιτισμός). Η αίσθηση πως όλη αυτή η δραστηριότητα θα άφηνε κάτι ως δώρο και στο σχολείο (την τοιχογραφία) έκανε τα παιδιά να ασχοληθούν ακόμα πιο ένθερμα με αυτήν. Θα τολμούσα να πω πως τα παιδιά αυτά κατέκτησαν γνώσεις σχετικά με το μινωικό πολιτισμό και έμαθαν καλύτερα ο ένας τον άλλο αλλά και τους εαυτούς τους.

Θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε θερμά την κυρία Ευαγγελία Φατσέα (εκπαιδευτικό) και την κυρία Βασιλική Μήτου (εικαστικό), χωρίς τη βοήθεια των οποίων δεν θα ήταν δυνατό να πραγματοποιηθεί η συγκεκριμένη δράση.